

Nr 541.

Av herr **Ossbahr**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 97, med förslag till lag om mått och vikt.*

I proposition nr 97 har Kungl. Maj:t framlagt förslag till ny lag om mått och vikt. Det är att hälsa med tillfredsställelse, att ett förslag i denna fråga äntligen kommit fram på riksdagens bord och därtill i en form, som i stort sett måste anses synnerligen tillfredsställande ur såväl allmän som teknisk synpunkt och som väl sörjer för att hithörande frågor kunna erhålla en för näringslivet önskvärd snabb och sakkunnig behandling.

I en punkt har emellertid Kungl. Maj:t frångått de tillkallade sakkunnigas av den sakkunniga myndigheten bestämt tillstyrkta förslag på grunder, vilka enligt min åsikt måste anses otillfredsställande, nämligen i fråga om obligatorisk periodisk omjustering av vågar.

I denna fråga ha av kungl. mynt- och justeringsverket utförts omfattande undersökningar på så sätt, att vid tvenne skilda tidpunkter de i allmänna handeln använda vågarna undersökts i avseende å sin rätt- eller felvisning. De i de sakkunnigas förslag och i propositionen refererade resultaten av dessa undersökningar utvisa för Stockholm, att år 1928 av pendelvågar ej mindre än 49 procent blevo kasserade på grund av för stor felvisning och av likarmade vågar 30 procent. År 1932 kasserades 47 procent av pendelvågarna och 51 procent av de likarmade vågarna. 1928 års undersökning utsträcktes även till andra städer och till landsbygden, varvid medeltalet av kasserade redskap uppgick till 54 procent för pendelvågarna och 22 procent för de likarmade vågarna. Felvisningen hos de kassabla vågarna uppgick till i medeltal 237 procent av den tillåtna. De sakkunniga samt kungl. mynt- och justeringsverket hava av dessa undersökningar dragit den slutsatsen, att kraftiga och systematiska åtgärder äro av nöden för att råda bot på ett så anmärkningsvärt och uppenbart missförhållande, samt ansett, att den väg, varpå man i praktiskt taget alla civiliserade länder ansett sig böra slå in, nämligen obligatorisk omjustering, är den enda, som kan erbjuda utsikten till avsevärd förbättring av tillståndet. Det sätt, varpå de sakkunniga föreslagit att denna omjustering skall ske, nämligen genom besiktning å de platser, där vågarna finnas, synes mig ändamålsenligt och ägnat att orsaka vågägarna minsta möjliga kostnad och olägenhet.

Kungl. mynt- och justeringsverket har uti sin skrivelse den 2 januari 1933 anfört en del anmärkningsvärda omständigheter beträffande den utredning i denna fråga, som utförts av kungl. kommerskollegium, vars me-

ning synes hava varit för Kungl. Maj:t utslagsgivande. Verket yttrar följande:

»Till en början vill verket erinra därom, att kommerskollegium vid tvenne tidigare tillfällen avgivit yttranden med avseende på det föreliggande sakkunnigeförslaget, nämligen den 28 januari och den 26 februari 1932. Före avgivandet av de nämnda remissvaren hade kollegium begärt yttrande över de sakkunnigas oförändrade förslag från ett antal firmor och sammanslutningar inom näringslivet. Granskas de i anledning av dessa remisser inkomna svaren finner man, att följande firmor och sammanslutningar antingen uttalat sig för införandet av periodisk omjustering av vågar eller icke gjort något uttalande i frågan, vilket i betraktande därtill att detta förslag är en bland de mest framträdande nyheterna i de sakkunnigas yttrande torde få anses innebära, att vederbörande icke haft något att invända mot förslaget, nämligen:

Stockholms handelskammare, vilken dock ansåg, att omjustering endast borde beröra allmänna handelsvågar och i statlig verksamhet använda vågar.

Smålands och Blekinge handelskammare.

Skånes handelskammare.

Göteborgs handelskammare.

Handelskammaren i Karlstad.

Handelskammaren för Örebro och Västmanlands län.

Västernorrlands och Jämtlands läns handelskammare.

Norrbottnens och Västerbottnens läns handelskammare.

Gotlands handelskammare.

Norrbottnens köpmannaförbund.

Sveriges industriförbund, dock endast för vågar å allmänt tillgängliga försäljningsplatser.

Sveriges köpmannaförbund.

Jernkontoret.

Svenska teknologföreningen.

Trävaruexportföreningen.

Sveriges färghandlares riksförbund.

Svenska aktiebolaget Toledo.

Aktiebolaget Stathmos.

Endast en av de tillfrågade näringslivets representanter, nämligen *Kooperativa förbundet*, uttalade sig bestämt emot omjusteringsplikt för vågar, varjämte såsom förut nämnts *Stockholms handelskammare* och *Sveriges industriförbund* uttalat sig emot utsträckning av justeringsplikten till andra vågar än dem, av vilka allmänheten hade direkt intresse, d. v. s. att industriens och grosshandelns vågar borde lämnas utanför omjusteringstvånget. En del av ovan nämnda firmor och sammanslutningar hade dock gjort vissa erinringar mot det utkast till organisation av omjusteringsarbetet, som de sakkunniga skisserat.

Det förefaller verket som om kommerskollegium av de relaterade svaren bort komma till den slutsatsen, att näringslivets representanter med en betydande majoritet ansett omjusteringen av vågar ofrånkomlig, om än meningarna om dess genomförande vore delade.

Vid kommerskollegii förnyade handläggning av ärendet i anledning av den tredje remissen den 8 juli 1932 utsände emellertid kollegium till de nämnda firmorna och sammanslutningarna icke såsom förut de sakkunnigas oförändrade förslag utan en inom kollegium uppgjord P. M., vari kollegium säger sig hava kommit till den uppfattningen, att justerade redskap endast behövde användas 'vid försäljning av varor i bod eller å allmänt tillgänglig försäljningsplats' eller då de 'nyttjas vid uppmätning av varor avsedda att i förpackningar säljas till allmänheten efter mått och vikt', samt slutligen 'vid tull- och postverket, vid järnvägs- och automobilstationer ävensom vid hamnar vid vägning och mätning, som avser avgifters bestämmande'.

Beträffande omjusteringen ansåg kollegium, att densamma borde begränsas till justeringspliktiga redskap utom vågar.

Kollegium ifrågasatte sålunda justeringspliktens upphävande inom praktiskt taget all industriell verksamhet samt dessutom för alla köp och försäljningar som ej skedde i bod eller å allmänt tillgänglig försäljningsplats, d. v. s. all grosshandel m. m. Det är att observera, att justeringsplikten förutsattes upphävd för alla slag av mätnings- och vägningsredskap och sålunda icke endast för vågar.

Det är självklart, att handel och industri hava betraktat justeringsplikten såsom ett visst tvång från statens sida, och det var därför att förvänta, att näringslivets representanter med begärlighet skulle understödja ett dylikt förslag från kommerskollegii sida, givetvis med den tanken att ett så radikalt yttrande borde kunna resultera uti att åtminstone en utvidgning av nuvarande justeringsplikt kanske kunde undvikas. Det synes verket under sådana omständigheter anmärkningsvärt, att ett ingalunda obetydligt antal av de tillfrågade dock vidhöllo sin förra ståndpunkt i frågan. Så blev fallet beträffande följande firmor och sammanslutningar:

Smålands och Blekinge handelskammare.

Handelskammaren i Karlstad.

Norrbottnens och Västerbottnens läns handelskammare.

Norrbottnens köpmannaförbund.

Svenska teknologföreningen.

Svenska aktiebolaget Toledo.

Dessutom uttalade åtskilliga av de tillfrågade, att de kunde tillstyrka kommerskollegii förslag endast under vissa förutsättningar.

Vid den följande behandlingen i kommerskollegium synes emellertid kollegium hava funnit, att upphävande av justeringsskyldigheten för all handel, som icke äger rum i öppna bodar eller å allmänt tillgängliga försäljningsplatser, dock var ett något för riskabelt steg, och kollegium har

såsom ovan nämnts i detta avseende instämt uti mynt- och justeringsverkets modifikation av de sakkunnigas förslag, vilket i stort sett bibehåller justeringsskyldigheten vid det nuvarande området.

Däremot har kollegium fortfarande vidhållit sin i P. M. uttalade åsikt, att vågar icke borde underkastas omjustering.

De skäl, som kollegium anför för sin ståndpunkt, äro huvudsakligen av ekonomisk art. Kollegium finner nämligen alltjämt 'att det icke kan förnekas att ett visst behov av kontroll över de i bruk varande vågarna förefinnes', men anser att denna kontroll icke bör ske i form av obligatorisk omjustering, vilken skulle medföra ett betungande av näringslivet, utan rekommenderar i stället att den behövligen kontrollen skulle utföras av polisen vid de årligen återkommande undersökningarna (34 § av justeringsförrordningen).

Kommerskollegium och mynt- och justeringsverket äro sålunda ense om åsikten, att en kontroll av de i bruk varande vågarna är behöfvig, och differensen i ämbetsverkens uppfattning ligger sålunda endast uti sättet för anordnande av denna kontroll.

Mynt- och justeringsverket vill för sin del till en början hava uttalat, att vad verket för sin del anser nödigt påyrka är, att åtgärder vidtagas för vinnande av ett bättre tillstånd hos de i bruk varande vågarna. Om sedan denna åtgärd i lagen kallas omjustering, inspektion, kontroll eller dylikt är skäligen likgiltigt. Det väsentliga är, att vågarna underkastas en regelbundet återkommande, av sakkunniga personer utförd undersökning med avseende på rättvisande m. m. Denna princip finner verket för sin del så viktig, att densamma bör komma till synes i lagen lika väl som kontrollen av vikter, längdmått m. m.

Verket anser sig även böra upptaga till behandling vissa yttranden av de representanter för näringslivet, som av kommerskollegium tillkallats, nämligen de yttranden, som antyda, att tillsynen över vågarna kan anförtros åt våginnehavarna själva. Fyra år hava nu förflutit sedan mynt- och justeringsverket utförde sin av de sakkunniga relaterade undersökning över vågarnas tillstånd. Denna undersöknings resultat delgavs då handlandenas organisationer samt behandlades uti dags- och fackpressen. Man skulle då kunna vänta sig, att sedan handlandekåren av verket underrättats om vågarnas felaktigheter handlandena skulle hava skyndat att i sitt eget intresse undersöka och ställa sina vågar till rätta. För att uttröna huru härmed kunde förhålla sig utförde verket den 21 och 22 sistlidne november en förnyad undersökning över vågarnas tillstånd i Stockholm. Inalles undersöktes 730 vågar. Av dessa voro 385 stycken s. k. pendelvågar samt 287 stycken taffelvågar eller andra likarmade vågar. 56 vågar voro av annan konstruktion (decimalvågar, skjutviktsvågar o. s. v.).

Resultatet av denna förnyade undersökning blev:

Pendelvågar: (385 stycken), kasserade 180 stycken = 47 procent.

Likarmade vågar: (287 stycken), kasserade 145 stycken = 51 procent.

Andra vågar: (56 stycken), kasserade 12 stycken = 21 procent.

Vid 1928 års undersökning erhöles följande resultat i Stockholm:

Pendelvågar: (98 stycken), kasserade 49 procent.

Likarmade vågar: (124 stycken), kasserade 30 procent.

Härav framgår, att pendelvågarna i stort sett uppvisade samma kassationsprocent vid den senaste undersökningen, och i varje fall är skillnaden icke större, än som kan förklaras av det vid den senaste undersökningen avsevärt större vågantalet. Beträffande de likarmade vågarna däremot är resultatet markerat sämre, vilket väl torde hava sin grund däri, att handlandena alltmera övergått till pendelvågar, varigenom de kvarvarande likarmade vågarna i genomsnitt bliva äldre och sämre underhållna.

Verket anser för sin del det erhållna resultatet såsom ett kraftigt bevis för att man icke på frivillighetens väg kan vänta sig någon avsevärd förbättring av förhållandena.

Mynt- och justeringsverket anser sig även i någon mån böra ingå på kommerskollegii uttalanden om verkan av en obligatorisk omjustering. Kollegium använder sig nämligen av det av de sakkunniga framlagda siffermaterialet från 1928 års vågundersökning så att man med en tvåårig omjusteringsperiod skulle hava att räkna med en kassationsprocent av 39 procent och vid 3-årig period av 44 procent. En sådan beräkning har uppenbarligen intet värde, ty kommerskollegium förbiser härvid en faktor av enligt mynt- och justeringsverkets åsikt fundamental betydelse, nämligen den, att det dåliga tillståndet hos vågarna nu till mycket stor del torde hava sin orsak uti liknöjdhet från vågägarnas sida i skötseln av vågarna, i medvetande om att dessa ytterst sällan om ens någonsin komma att kontrolleras. Får handlanden klart för sig, att hans våg på regelbundna mellantider kommer att sakkunnigt undersökas och i händelse av vanskötsel kanske helt kasseras, torde han snart finna med sitt eget intresse förenligt att tillse, att hans våg befinner sig i ordentligt skick, och icke nog härmed, även vågfirmor som ofta på avbetalning försälja de dyrbara moderna vågarna, komma att få ett helt annat intresse av att tillse, att de av dem försålda vågarna hållas i gott stånd, enär eljest deras fabrikat lätt råkar i vanrykte. En regelbunden kontroll har uti snart sagt alla civiliserade länder befunnits vara det enda effektiva medlet att bringa ordning inom detta område, och det synes verket, att det tillstånd av ständigt negligierande av lagens bestämmelser, som det nuvarande tillståndet på lagstiftningens område skapat bland handlandekåren och som av mynt- och justeringsverket icke kan effektivt beivras, bör få ett slut, ej minst i den köpande allmänhetens intresse. Den 'nära nog enhälliga opinion, som från representanter för näringslivet rests mot kravet på omjustering av vågar', som kommerskollegium åberopar, synes dessutom, såsom ovan visats, icke ursprungligen hava förefunnits, utan till största delen hava framkallats av kollegium själv genom dess senast utsända promemoria.»

Den av kommerskollegium anförda huvudsynpunkten mot obligatorisk omjustering, nämligen kostnadsfrågan och den belastning av näringslivet, som därav skulle uppstå, finner finansministern knappast kunna anföras som ett avgörande skäl mot förslaget, därest detta skulle medföra mera påtagliga fördelar ur allmän synpunkt. Han har emellertid icke blivit övertygad därom, att denna förutsättning föreligger. Han finner vidare, att med hänsyn till vågarnas ofta ömtåliga beskaffenhet felen endast delvis kunna upphjälpas genom periodiska omjusteringar i föreslagen omfattning, och förlitar sig slutligen på handlandekårens intresse av, att vågarna hållas i ordentligt skick samt på anordnande av en stickprovskontroll, huvudsakligen genom polisens försorg. Finansministern vill dock »ingalunda göra gällande att förhållandena i fråga om vågarnas tillstånd äro helt tillfredsställande».

Det synes mig, att ett så allvarligt missförhållande, som det av mynt- och justeringsverket konstaterade, icke kan, såsom finansministern föreslår, avhjälpas genom en »stickprovskontroll». Här gäller nämligen icke att genom s. k. stickprov kontrollera, att allt är välbeställt, ty att icke så är, har redan konstaterats, utan det, som erfordras, är en genomgående och rationellt ordnad kontroll jämte korrigerings av en mycket omfattande felvisning. En stickprovskontroll skulle dessutom till sina verkningar bliva mycket ojämn och till följd därav impopulär. Att exempelvis därvid en handlande finge sin våg kasserad och eventuellt bleve utsatt för åtal under det att en annan med minst lika felvisande våg ginge helt fri, vore icke att betrakta såsom god ordning.

Det av finansministern anförda skälet att underlåta omjusteringens införande på grund av att vågarna ofta äro ömtåliga och att genom omjusteringen felen icke kunna helt avhjälpas, synes i hög grad ologiskt. Äro redskapen ömtåliga vore det givetvis riktigast att föreslå tätare återkommande omjusteringar och icke befrielse från sådan. Denna princip tillämpas exempelvis i fråga om längdmått, som omjusteras vart sjätte år, enär de äro mindre ömtåliga än vikter, där 3-årig omjustering är föreskriven.

Finansministern anför vidare, att behovet av omjustering icke ur allmänhetens synpunkt skulle göra sig alltför starkt gällande, enär felen hos vågarna minst lika ofta äro till säljarens nackdel som till hans fördel. Det torde vara uppenbart, att en kund, som ständigt gör sina inköp i en affär, där vågen visar till säljarens fördel, har mycket litet intresse av, att det i andra affärer kan finnas vågar, som visa till säljarens nackdel.

Finansministern medger, att det icke torde kunna bestridas, att den genom polisens försorg utövade kontrollen över vågarnas beskaffenhet är av mycket ringa värde. Han hyser emellertid förhoppning om att en förbättrad kontroll från polismyndighetens sida skall kunna genomföras och att genom statspolisens inrättande i synnerhet för landsbygdens del ökade möjligheter härtill hava inträtt. Det måste emellertid anses tydligt, att

det ur rent organisatorisk synpunkt vore felaktigt att anförtro åt polismyndigheten, att verkställa regelbunden vågkontroll, då en sakkunnig myndighet redan finnes, som är inrättad just för att handhava kontrollen över mått och vikt i riket. Det förtjänar dessutom anmärkas, att inom statspolisens personal en ständig cirkulation pågår, vilket gör det omöjligt att för ett speciellt ändamål avdela kompetent personal.

Jag anser sålunda, att de ovan åberopade utredningarna med full tydlighet ådagalagt, att det är ofrånkomligt att för åvägabringande av ett bättre tillstånd beträffande i landet använda vågar inrätta en obligatorisk regelbundet återkommande kontroll av desamma i form av omjusteringsplikt. Den beräknade avgiften av 2 kronor 50 öre för våg är givetvis så ringa, att densamma icke kan spela någon som helst roll för våginnehavaren, allrahelst som denna avgift icke ens skulle komma att utgå varje år, och olägenheterna i övrigt för innehavare av våg torde icke vara sådana, att de med fog kunna anföras emot omjusteringskravet.

Beträffande den tidsperiod, inom vilken omjustering skall ske, anser jag, att man åtminstone tills vidare torde kunna nöja sig med en treårig period, såsom av handels- och industriens representanter i allmänhet förordats. Omjusteringsplikten anser jag egentligen helst böra utsträckas till samma omfattning, som gäller för justeringen, men alternativt torde densamma dock, intill dess mera materiel rörande behovet av omjustering av industriens vågar föreligger, möjligen kunna begränsas att gälla allenast vågar å allmänt tillgängliga försäljningsplatser.

I följd härav skulle alltså 9 § i lagförslaget kunna tänkas erhålla *antingen* följande lydelse (Alt. 1):

»Justerade mätnings- och vägningsredskap, som nyttjas i fall, då enligt 8 § användande av justerade redskap är föreskrivet, skola vara underkastade omjustering på sätt här nedan stadgas.

Längdmått skola omjusteras före utgången av september månad sjätte kalenderåret samt övriga redskap utom vågar före utgången av samma månad tredje kalenderåret efter det, varunder justering senast verkställes.

Omjustering av vågar skall äga rum vid vart tredje år återkommande genom vederbörande justeringsmyndigheters försorg anordnade besiktningar å platser, där vågarna finnas, och må jämväl för övrigt äga rum, då det hos vederbörlig myndighet begäres.

Innehavare av våg, som är underkastad omjustering, vare skyldig att göra anmälan om innehavet.

Närmare föreskrifter om anmälningsskyldighetens fullgörande samt om förfarandet vid omjusteringen och vad därvid åligger våginnehavare meddelas av Konungen eller den myndighet, som av Konungen erhåller befogenhet därtill.

Har vid besiktning våg icke blivit omjusterad, oaktat någon försummelse härutinnan icke ligger innehavaren till last, vare det ansett som om vågen

vid besiktningen omjusterats. Ligger åter försummelse innehavaren till last, åligger det denne att omedelbart låta omjustera vågen.

För särskilda mättnings- och vägningsredskap, avsedda för tillgodoseende av särskilda behov, må Konungen eller den myndighet, som av Konungen erhåller befogenhet därtill, bestämma annan tid för omjustering än ovan stadgats.»

eller ock denna lydelse (Alt. 2):

»Justerade mättnings- och vägningsredskap, som nyttjas i fall, då enligt 8 § användande av justerade redskap är föreskrivet, skola, med undantag för vågar, omjusteras, längdmått före utgången av september månad sjätte kalenderåret samt övriga redskap före utgången av samma månad tredje kalenderåret efter det, varunder justering senast verkställts. Omjustering av vågar må äga rum, då det hos vederbörlig myndighet begäres.

Vågar, som nyttjas i fall då enligt 8 § användande av justerade redskap är föreskrivet, skola, därest nyttjandet sker å allmänt tillgänglig försäljningsplats, omjusteras vid vart tredje år återkommande genom vederbörande justeringsmyndigheters försorg anordnade besiktningar å platser, där vågarna finnas.

Innehavare av våg, som är underkastad omjustering, vare skyldig att göra anmälan om innehavet.

Närmare föreskrifter om anmälningskyldighetens fullgörande samt om förfarandet vid omjusteringen och vad därvid åligger våginnehavare meddelas av Konungen eller den myndighet, som av Konungen erhåller befogenhet därtill.

Har vid besiktning våg icke blivit omjusterad, oaktat någon försummelse härutinnan icke ligger innehavaren till last, vare det ansett som om vågen vid besiktningen omjusterats. Ligger åter försummelse innehavaren till last, åligger det denne att omedelbart låta omjustera vågen.

För särskilda mättnings- och vägningsredskap, avsedda för tillgodoseende av särskilda behov, må Konungen eller den myndighet, som av Konungen erhåller befogenhet därtill, bestämma annan tid för omjustering än ovan stadgats ävensom, där fråga är om justeringspliktiga vågar, som nyttjas å annat ställe än å allmänt tillgänglig försäljningsplats, föreskriva omjusteringsplikt samt fastställa tid, inom vilken sådan omjustering skall ske.»

Härmed har jag emellertid ingalunda velat binda paragrafens lydelse vid något av dessa utkast, vilka endast framlagts såsom ett förtydligande av den anförda motiveringen.

Vidkommande frågan om omjusteringens praktiska ordnande synes utredningen visa, att detta kan ske utan några kostnader för statsverket och med praktiskt taget inga uppoffringar från vågägarnas sida samt att personalbehovet, i synnerhet om omjusteringsperioden göres treårig, kan hållas inom mycket rimliga gränser och sannolikt komma att röra sig om

endast ett tiotal personer. Bestämmelser härom torde böra, såsom i ovan angivna utkast föreslagits, utfärdas av Kungl. Maj:t.

Även inom köpmannakretsar har man åtminstone tidigare icke varit främmande för det berättigade i ovan angivna synpunkter, vilket bland annat framgår av närslutna artikel i tidningen Köpmannen (nr 2, lördagen den 9 januari 1932). Bilaga.

I anledning av det ovan anförda får jag alltså hemställa,

att riksdagen måtte, med godkännande i övrigt av förslaget till lag om mått och vikt, för sin del besluta, att 9 § i sagda lag skall erhålla sådan lydelse, att omjustering av vågar skall ske i lämplig omfattning.

Stockholm den 21 februari 1934.

Carl Patric Ossbahr.

Bilaga.

Omjustering av vågar blir obligatorisk?

Förslag till revidering av lagen om mått och vikt.

Såsom redan framgått av meddelanden i dagspressen föreligger nu de sakkunnigas betänkande angående ändrad lagstiftning om mått och vikt. Givetvis äro de reformer, som här föreslagits, av synnerligen stort intresse för köpmännen, som dagligdags nyttja de redskap, som kommittébetänkandet avser. Av betydelse äro de föreslagna förändringarna och särskilt gäller detta den ifrågasatta justeringen av vågar. Hittills ha dessa varit undantagna härifrån, såtillvida att de icke behövt regelmässigt omjusteras förrän de mist den föreskrivna känsligheten. Detta har onekligen varit en brist. De föreslagna åtgärderna till dennas avhjälpande måste även av köpmännen på det livligaste understödjas. Detta framgår icke minst av den mycket intressanta utredning på denna punkt, som föreligger i betänkandet.

Genom mynt- och justeringsverkets försorg har nämligen en ingående undersökning företagits av i handeln använda vågar inom olika städer, bland annat Stockholm, Västerås, Örebro, Norrköping, Malmö, Hälsingborg, Gävle, Uppsala m. fl. Vissa affärsgator ha utvalts och vid dessa gator belägna affärers vågar undersökts. Även har undersökning företagits av samtliga vågar i en del saluhallar. Tillhoppa är det ungefär 500 vågar, som granskats, och man kan av detta material erhålla en ungefärlig uppfattning om vågarnas tillstånd i den allmänna handeln.

Resultatet har varit föga uppmuntrande, alldenstund exempelvis antalet pendelvågar, som visat felaktig viktangivelse utöver gällande remedium, är 54 procent. Motsvarande siffra för likarmade vågar är 22 procent. Fe-len över de lagligen tillåtna ha i medeltal uppgått till 257 procent. Vad

detta medför torde framgå därav, att exempelvis en 20-kilograms pendelvåg får ha ett fel av 30 gram och att sålunda högsta felet för en dylik våg i medeltal utgjorde cirka 1 hektogram. Ett så stort fel kunde understundom uppkomma även vid uppvägning av jämförelsevis små kvantiteter. Det är klart, att sådana felvägningar måste få en rätt stor betydelse både för allmänheten och köpmännen. Ett beklagligt osäkerhetstillstånd har uppkommit.

Vid ett bedömande av detta torde böra påpekas, att det är köpmännen, som i de allra flesta fall förlorat på de ovannämnda felaktigheterna. Det har nämligen visat sig, att 72 procent av de undersökta vågarna visat *under* den rätta vikten, alltså till *säljarens* nackdel, men endast 28 procent varit till *köparens* nackdel. Det finns alltså icke den minsta anledning antaga, att köpmännen för sin del skulle ha något mindre vackert, egoistiskt intresse av att bibehålla den rådande ordningen. Tvärtom, köpenkapens lojala utövare kunna endast vinna på att få rättelse åstad, och att denna vinst icke blir obetydlig framgår till yttermera visso av de ganska avsevärda differenser, som enligt ovannämnda varit gällande.

De kostnader, som skulle uppstå genom den föreslagna justeringen, måste även anses vara synnerligen rimliga. Enligt den utredning, som verkställtts, skulle avgiften för omjustering bli i medeltal 2 kronor 50 öre per våg. Omjustering skall äga rum vartannat år.

Det är givetvis för tidigt att utan praktisk erfarenhet fälla ett definitivt omdöme om det föreliggande förslaget. Som det framhålles i förslaget, är det uppenbart, att »först erfarenheten kan framvisa lämpligaste utvägen att lösa de spörsmål, som vid systemets genomförande i praktiken kunna komma att framställa sig». I avvaktan härpå torde det dock icke finnas någon anledning för köpmännen att ställa sig avvisande till de *principer*, som föreslagits just beträffande omjusteringen av vågar.

K. E. G.

Nr 542.

Av herrar **Elmroth** och **Olsson** i Ramsta, *i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 98, med förslag till lag om ändrad lydelse av 22 kap. 5 och 21 §§ strafflagen.*

(Lika lydande med motion i Första kammaren nr 304.)

Stockholm den 20 februari 1934.

A. E. Elmroth.

Gustaf Olsson
i Ramsta.